

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 20. An usura mentalis obligat ad restitutionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

Q. 19. *Quid Usurarius restituere tenetur?*

Resp. Tenetur restituere tum usuras acceptas, & fructus non merè industriales ex iis perceptos, tum etiam omne lucrum cessans, & damnum emergens ex usuris acceptis. Quia tenetur ratione injuriæ, exigendo, accipiendo, & possidendo rem alienam sine justo titulo; cum mutuum non sit titulus justus, nec sponte, ac liberaliter res donata sit: nam mutuarius nollet ultra sortem dare, si posset aliter mutuum accipere, & sic involuntariè dat, non spontè, nec liberaliter.

Q. 20. *An usura mentalis obligat ad restitutionem.*

Resp. I. Qui mutuavit principaliter ob spem lucri, aliàs non mutuaturus, tenetur restituere, quæ postea ultra sortem accepit à mutuuario cognoscente ejus intentionem usurariam, etsi nullum pactum præcesserit. *Ita S. Antonin. & alii.* Quia mutuarius non intendit dare gratis, ac liberaliter, sed tanquam debitum ex mutuo, vel dat ex metu, ne aliàs mutuum sibi denegetur. At injustum est accipere, & retinere aliquid datum duntaxat ut debitum, quod revera debitum non est, vel quod nec sponte, nec liberaliter datur. Et pravitas usuræ consistit in eo, quòd speretur, vel accipiatur aliquid non omnino gratuitum, & voluntaria-

luntarium. Confirmatur ex c. 10. de usur. ubi Pontifex ait, eum, qui ex proposito aliquid ultra sortem recipiendi mutuat, alias non mutuaturus, efficaciter inducendum esse ad accepta restituenda, quamvis nulla conventio præcesserit. Excipè nisi mutuator habeat justum titulum retinendi, nempe lucrum cessans, vel damnum emergens: tunc enim usura est purè affectiva, nec reponit inæqualitatem in rebus.

Resp. II. Si mutuarius sponte aliquid ultra sortem donet ex liberalitate, vel gratitudine, sed mutuans ejus mentem ignorans accipiat tanquam ex mutuo debitum peccat, & tenetur restituere ratione conscientie erronee, quandiu illam non deponit prudenter. Tamen juxta communem, ex parte rei acceptæ ad id non tenetur, sed postquam scivit illud sibi gratis donatum fuisse, retinere potest; quia alter per illam donationem gratuitam transtulit dominium rei in mutuatores, si accedat acceptatio legitima: unde accedente hac notitia potest rem acceptare & retinere, ut liberaliter donatam. Quamvis enim habuerit intentionem injuriam faciendi, cum accepit tanquam debitum ex mutuo, & ideo peccarit: tamen reipsâ nullum damnum inde alteri secutum est.

Resp. III. Si mutuarius dederit aliquid ultra sortem tanquam ex mutuo debitum, & mutuans illud acceptarit bona fide tanquam

liberaliter, donatum, hic tenetur, ubi rescie-
rit, restituere acceptum, & fructus extantes.
Quia deest titulus justus retinendi: nam da-
tio rei ut debita ex mutuo nulla est, cum ni-
hil sit debitum ex mutuo. Nec tunc fuit do-
natio liberalis, quia res data fuit ut debita. Si
verò mutuator aliquid ultra sortem accipiat,
dubitans, qua mente illud detur, an gratis, an
tanquam debitum, peccat, & tenetur acceptum
restituere; nam injustitiam committit, sicut
is, qui dubia fide capit alienum possidere, &
se exponit periculo alienum retinendi.

Q. 21. *An cooperatores usurarii tenentur ad re-
stitutionem in ejus defectum?*

Resp. Tenentur omnes, qui agentes par-
tes usurarii, sunt causa efficax, cur usura pe-
tantur, solvantur, vel non repetantur. Quia
sunt causa efficax damni mutuataro injuste
illati. Tales sunt 1. Consulentes usuras. 2.
Dantes pecunias eo animo, ut ex his exerce-
antur usurae. 3. Judices, qui compellunt ad
usuras solvendas, vel vetant, ne soluta repe-
tantur, qui etiam ipso facto sunt excommuni-
cati, *Clement. un. de usur.* 4. Notarius confici-
ens instrumentum, fingens licitos contractus,
vel falsos scribens, ut cum dantur centum,
ipse scribit centum viginti, &c. Nisi id faciat
postulante mutuataro; tunc enim licet mor-
taliter peccet, & sit perjurus; tamen non te-
netur